

מדינת ישראל

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך מיוחד

"תכניות מעבר – השתלבות בוגר בקהילה – חינוך לקריירה" - שאלות ותשובות

להלן שאלות שהופנו לאגף חינוך מיוחד בנושא הנדון.
התשובות והמידע שלהלן נבדקו וגובשו עם הגורמים האחראים במשרד, וזאת בנוסף למענה האישי אשר ניתן לפונה.
מסמך זה מעודכן בקישור [שאלות ותשובות](#)

בכל שאלה הנכם מוזמנים לפנות למדריכה הארצית בתחום: קרן כהן keren.mizrahicohen@matya365.org.il

! לתשומת לב - שימוש במושג גוף קולט, ללא ראיית הגוף הקולט כמעסיק או כמעביד

1. **שאלה:** כיצד מדווחים על תלמידים אשר מופנים להתנסות בעבודה בבסיסי צה"ל?
תשובה: בסיסי צה"ל ייכללו ברשימת הגופים הממשלתיים, ואין צורך לדרוש מהם אישור קיום ביטוחים. יושם דגש כי ההנחיות במסמך זה חלות על התנסות בעבודה, יש לפעול ולדווח אודות כל תלמיד בהתאם למטרות ההתנסות. במידה וההתנסות הינה חלק "מאחריות אישית ומעורבות חברתית", יש לפעול בהתאם להנחיות [בנוהל האישור וההסדרה](#)

2. **שאלה:** בקשה של גופים קולטים באישור של הביטוח הלאומי כי התלמידים מבוטחים באמצעותם
תשובה: משה"ח מתחייב לוודא כי התלמיד מכוסה בביטוח לאומי, בתנאי שפרטיו של התלמיד דווחו כנדרש בכל חודש במערכת הדיווחים (מנבסנט). בימים אלה אנו נערכים לקבלת אישור מהביטוח הלאומי. בשלב זה אפשר להשיב לגוף הקולט בנוסח ההודעה שלהלן כהתחייבות משרד החינוך: משה"ח מתחייב לוודא כי התלמיד המשתתף בהתנסות מבוטח באמצעות ביטוח לאומי בביטוח נפגעי עבודה.
יובהר כי על מקום ההתנסות לעמוד בקריטריונים הנדרשים כפי שפורסמו

הסבר לאופן הדיווח, ראה קישור:

[הדרכה התנסות תעסוקתית](#) [מדריך למשתמש דיווח התנסות תעסוקתית מערכת מנבסנט](#)

3. **שאלה:** לגבי הבקשה שהגוף הקולט יציג ביטוח שברשותו: מה עלי לאמר למי מטעמו של הגוף הקולט בשעה שאני מבקש ממנו מסמך זה? האם משתמע מכך שעל התלמיד להיות מבוטח על ידו?
תשובה: יובהר כי מטרת הבקשה ממקום ההתנסות להצגת ביטוח כלשהו הינה (בשלב המעבר) הבעת רצינות של מקום ההתנסות בתחום האחריות המוטלת על בעל עסק כלפי צד ג', שכן בעל עסק שלא מבטיח כיסוי למקרה היפגעות של באי המקום, עשוי הדבר להצביע על מקום שלא מנהל סיכונים במקום ההתנסות כנדרש וקיים חשש מלהפנות אליו תלמידים להתנסות

לכשיסתיים שלב המעבר ויוטמע ההליך בכללותו, מטרת דרישות הליך אישור הביטוחים כדלהלן:

- א. לוודא שמקום ההתנסות ביטח את עצמו על פי דרישות יועצי הביטוח כפי שפורסם במסמך אישור ביטוחים.
- ב. מגביר את הסיכוי שהסביבה בטוחה וזאת בידיעה שחברת הביטוח המבטחת חייבה את מקום ההתנסות לוודא סביבה מתאימה אשר מהווה סביבה בטיחותית.
- ג. מבטיח למשה"ח שמקום ההתנסות יוכל לעמוד בתביעות עתידיות כנגדו ככל שתלמיד ייפגע במהלך ההתנסות במידה והיתה רשלנות מצידו.
- ד. לדאוג כי הביטוח על פי הפוליסה יהיה מורחב לשפות את משרד החינוך [ועובדיו](#), ככל שייחשבו אחראים למעשה ו/או מחדלי הארגון הקולט והפועלים מטעמו, מעצם הפנייתם את התלמיד להתנסות.

4. **שאלה:** לחנות "SSS" אין רישיון עסק, על פי חוק, היות ושטחה קטן מ-500 מ"ר. לפי מה שכתבתם, הם לא עומדים בדרישות, יחד עם זאת הם פועלים על פי חוק. נשמח מאוד להמשיך את ההתקשרות עמם
תשובה: כפי שמצויין בסעיף 3. תנאים נדרשים לבחירת מקום התנסות **סעיף 2**: על מקום ההתנסות להיות בעל רישיון עסק בתוקף לגבי גוף **בו נדרש הדבר**.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף א' לחינוך מיוחד

5. **שאלה:** נספח 6 המצורף בקישור הוא מ 2015, לפי מסמך זה משרד החינוך משלם לביטוח הלאומי על מנת להבטיח שכל תלמיד שעליו אנו מדווחים מבוטח. (כך עשינו עד היום) נספח 4 מעביר את חובת הביטוח למקום שקולט את תלמידנו להתנסות תעסוקתית אלא הבהרתך בכפילות הנספחים

תשובה: השאלות שאת מעלה מחייבות תשובה מורחבת, להלן:

1. **ביטוח באמצעות הביטוח הלאומי,** מטרתו: לבטח את התלמיד בביטוח נפגעי עבודה בהיותו בהתנסות.

2. **מסמך אישור קיום ביטוחים,** מטרתו:

א. לוודא שמקום ההתנסות ביטח את עצמו על פי דרישות יועצי הביטוח כפי שפורסם במסמך אישור ביטוחים.

ב. מגביר את הסיכוי שהסביבה בטוחה וזאת בידיעה שחברת הביטוח המבטחת את מקום ההתנסות דאגה לוודא סביבה מתאימה אשר מהווה סביבה בטיחותית.

ג. מבטיח למשה"ח שהמקום יוכל לעמוד בתביעות עתידיות כנגדו ככל שתלמיד ייפגע במהלך ההתנסות במידה והיתה רשלנות מצידו (מצד מקום ההתנסות)

ד. לדאוג כי הביטוח על פי הפוליסה יהיה מורחב לשפות את משרד החינוך **ועובדינו**, ככל שייחשבו אחראים למעשה ו/או מחדלי הארגון הקולט והפועלים מטעמו, מעצם הפנייתם את התלמיד להתנסות.

6. **שאלה:** לאור ההנחיות החדשות רציתי לבדוק אתכן, האם ההתנדבות בצבא נכללת תחת הקטגוריה של התנסות תעסוקתית? אודה להבהרתכן בנושא

תשובה: הדגשי התכנית נקבעים בהתאם למטרות בית הספר והצוות החינוכי.

במידה ומטרות התכנית בדגש על אישיות עובדת אזי יש לקדם מטרות חינוך לקריירה ולפעול בהתאם להנחיות ולנהלים.

במידה ומטרות התכנית עוסקות בקידום אישיות מתנדבת יש לפעול בהתאם למטרות ונהלי התכנית המפורטים ב**בנוהל**

האישור וההסדרה של מקומות הפעילות לתלמידים ב"תכניות המעורבות החברתית": התכניות "תעודת בגרות חברתית" ו"התפתחות אישית ומעורבות חברתית"

חשוב לפעול במהלך השנים ברצף לקידום ההדגשים השונים.

7. **שאלה:** לאור ההנחיות החדשות שאלתי את האחראית בעירייה אודות ביטוח תלמידים. זו תשובת העירייה: "רשימות בתי הספר מופיעים ברשימות בתי הספר המבוטחים בעירייה.... אי לכך תלמידי בתי הספר המופיעים ברשימה מבוטחים בביטוח תאונות אישיות תלמידים לשנה"ל. האם מספיק?

תשובה: יש להבהיר כי ללא קשר לביטוח תאונות אישיות. על הרשות להציג אישור קיום ביטוחים ע"ג הנספח. הביטוחים בנספח במהותם הם:

1. אחריותה החוקית של הרשות בביטוח אחריות כלפי צד שלישי על פי כל דין בגין נזקי גוף התלמידים המשתתפים בפעילות ההתנסות.

2. אחריותה החוקית כלפי עובדיה.

בהמשך לאמור לעיל יודגש כי יש לפעול בהתאם להנחיות המשרד.

8. **שאלה:** מהם הגופים הממשלתיים?

תשובה: ענבל מבטחת אך ורק את משרדי הממשלה לרבות המשרדים הבאים אשר נכללים ברשימת הגופים הממשלתיים בדיווח במנבסנט:

משרד התקשורת, משרד ראש הממשלה, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, משרד הכלכלה, משרד התיירות, משרד התרבות והספורט, משרד הבינוי והשיכון, משרד האוצר, משרד החוץ, משרד החינוך, משרד התשתיות הלאומיות, משרד האנרגיה והמים, משרד להגנת הסביבה, משרד המשפטים, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד שירותי דת, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד לענייני ירושלים ומורשת, משרד הביטחון ובסיסי צה"ל.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף א' לחינוך מיוחד

9. **שאלה:** תלמיד שגרם לנזק לרכוש בית העסק, האם בעל העסק יכול להגיש תביעה?
תשובה: למשרד החינוך יש "הסדר כיסוי" עם "ענבל" לאחריותו כלפי תלמידים. במסגרת ההסדר, קיימת הרחבה מיוחדת לאחריותו של המשרד גם לנזק גוף ורכוש לצד ג' שנגרם תוך כדי ועקב פעילויות חוץ בית ספריות כדוגמת "התנסות בתעסוקה בחינוך המיוחד" או "התפתחות אישית ומעורבות חברתית קהילתית" וכד'.
10. **שאלה:** האם אפשר לוותר על אישור ניהול ספרי חשבונות כחוק?
תשובה: זהו אישור ה מצביע על מקום מוסדר בהבט נוסף של ההתנהלות הכספית, אשר פועל על פי החוק. אישור זה נמסר עי רואה החשבון של בעל העסק אליו או באפשרות בעל העסק להשיגו באמצעות לשכת המס.
11. **שאלה:** "על מקום ההתנסות להמציא אישורים מתאימים בהתאם לחוק למניעת העסקה של עברייני מין", מה כוללת הדרישה לדוג: בית מלון/מפעל גדול – האם כל העובדים? המחלקה, המנהל הישיר?
תשובה: בכל גוף קולט בו ישולבו להתנסות בתעסוקה עם צרכים מיוחדים, מי מטעמו של הגוף הקולט, יידרש להציג אישור היעדר עבירות מין רק מעובד שעתידי לקיים קשר קבוע או סדיר עם התלמידים אשר משתתפים בהתנסות
12. **שאלה:** מה בין התכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית לתכנית הכנה לעולם העבודה?
תשובה: להלן מספר הדגשים שיאפשרו קידום מטרות התכניות, תוך שימת דגש על **פיתוח אישיות מתנדבת** לצד **פיתוח אישיות עובדת**.
- מומלץ להתחיל לעסוק בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית" בגיל 16 בהתאם למטרות ולהנחיות התכנית
 - בהמשך, ניתן לקיים את התכנית הכנה לעולם העבודה, לצד קיומה של התכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית".
 - הצוות החינוכי יבחן את שילובן של 2 התכניות, ובמידה ויוחלט על למידה במקביל יש להקפיד על עיבוד בהתאם למטרות כל אחת מהן-עבודת רפלקטיבי שנוגע להשתלבות בעבודה ועיבוד רפלקטיבי שנוגע להתפתחות אישית ומעורבות חברתית.
 - על מנת לקיים שיח משמעותי המבחין בין המטרות השונות של כל אחת מהתכניות - **ההתנסות בכל אחת מהן תתקיים במקום אחר**.
 - יש להיערך ליישומן של כל אחת מהתכניות בהתאם להנחיות המפורטות, גם בהתייחס לרכיבים העיוניים וכן בהתייחס להתנסות:
 - התנסות של התלמידים במסגרת התכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית" תיושם בהתאם לכלל ההנחיות המפורטות, ולנוהל ההסדרה
 - התנסות של התלמידים במסגרת התכנית הכנה לחיים-הכנה לעבודה תיושם בהתאם לכלל ההנחיות המפורטות ותדווח באמצעות המנבסנט
 - מוצע כי במסגרות בה התלמידים לומדים עד גיל 21 התכניות יילמדו ברצף.
- ✓ **ישנם בתי ספר בהם מתקיימות מספר תכניות:** "התפתחות אישית ומעורבות חברתית", **הכנה לשירות משמעותי אשר כוללת התנסות בבסיסי צה"ל, והכנה לעולם העבודה, הכוללת התנסות.**
- ✓ **בכל אופן בו ייושמו התכניות, אם ברצף ואם במקביל- ניתן לקיים סה"כ 2 ימי התנסות בשבוע.**
- הצעות למערכי השיעור – הכנה לקראת התנסות במסגרת התכנית התפתחות אישית ומעורבות חברתית, ניתן למצוא בקישור.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי

אגף א' לחינוך מיוחד

13. **שאלה:** מהו פרק זמן עליו ניתן לדווח אודות תלמיד המתנסה בעבודה?

תשובה: החל משנה"ל תשע"ח נדרשים כלל בתי הספר הפועלים במסגרת התכנית הכנה לחיים-חינוך לעבודה, ומפנים תלמידים להתנסות תעסוקתית לפעול בהתאם למדיניות המפורסמת [באתר חינוך מיוחד](#), ולבצע את תהליך הדיווח המקוון אודות ההתנסות מעשית במערכת מנב"סנט. הדיווח הינו בהתאם לפרק זמן ההתנסות, ואפשרי לדווח במהלך השנה ומבועד מועד על התנסות המתקיימת בין החודשים ספטמבר-יוני. תלמידים אשר מקיימים התנסות גם במסגרת הארכת שנת הלימודים, ביולי או/ ובאוגוסט ידווחו בכל אחד מחודשים אלה עד ה-5 באותו חודש. למידע נוסף אודות תהליך הדיווח ניתן לצפות בחומרי הדרכה [באתר המינהל](#) ליישומים מתוקשבים "אתר מינהל ליישומים מתוקשבים < עזרי למידה < מנב"סנט < התנסות תעסוקתית

14. **שאלה:** בימים אלו אנו עוסקים בהסדרת הנהלים מול מעסיקים חדשים ורציתי לבחון את האפשרות לשלב בקופות חולים השונות. איך אפשר לברר האם קופות החולים מבוטחות ע"י ענבל? האם הם גופים פרטיים או ממשלתיים?
תשובה: קופות החולים לא שייכות לגופים ממשלתיים ועל כן אינן מבוטחות ע"י ענבל, ועל כן אינן מופיעות ברשימת הגופים הממשלתיים

15. **שאלה:** האם במקרים בהם איש צוות מהמוסד החינוכי מלווה תלמיד להתנסות בגוף קולט ניתן לוותר על קבלת אישורים כגון העדר תביעות מין, ביטוח צד ג' או רישיון עסק?
תשובה: יובהר כי ישנה חובה לנהוג ע"פ כל ההנחיות ללא קשר לשאלה האם ישנה נוכחות של אנשי צוות עם התלמידים במקום ההתנסות. על הגוף הקולט להציג את כל האישורים הנדרשים בטרם תחילת ההתנסות של התלמידים במקום ההתנסות התעסוקתית.

16. **שאלה:** האם ההתנסות בגוף הקולט כרוכה ביחסי עובד מעסיק?
תשובה: השתתפות התלמיד בהתנסות מעשית בגוף קולט, כחלק מתכנית הלימודים הנלמדת במוסד החינוכי אין בה כדי להצביע על קיומם של יחסי עובד מעסיק.

17. **שאלה:** האם ניתן להסתייע בהסעות בהם מוסע התלמיד למוסד החינוכי לצורך הגעתו להתנסות בגוף הקולט?
תשובה: כחלק מתכנית להעצמת התלמיד והגברת עצמאותו, חשוב לגבש בתכנית האישית מטרות המקדמות שימוש בתחבורה ציבורית. ניתן להסתייע בהסעות למוסד הלימודים, בהתאם לחוזר מנכ"ל, הסעות תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים, כ"ה באב תשפ"ב, 22 באוגוסט 2022, סעיף **תלמידי החינוך המיוחד, 2.8.1 י ראה קישור**

18. **שאלה:** האם לבקשת הגוף הקולט או לבקשת כל גורם אחר ניתן להחתים את התלמיד או הוריו על טפסים ו/או אשורים שונים?
הגוף הקולט או המוסד החינוכי **לא יחתים** את התלמיד ו/או את הוריו על כל מסמך אשר יהווה תנאי לקיום ההתנסות, למעט [נספח 2 - הסכמת הורים](#)